

De Wissel

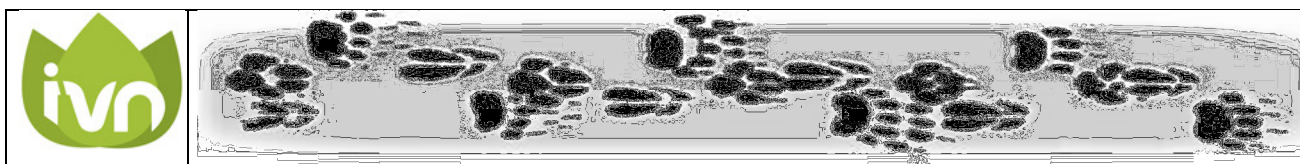
IVN afdeling Eijsden

Maart 2017

Jaargang 24 nummer 1

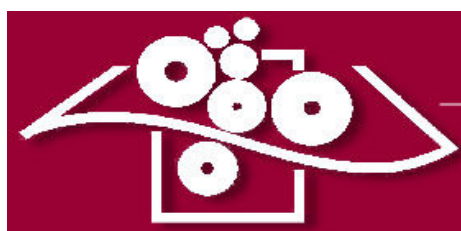

*Instituut voor natuureducatie
en duurzaamheid*

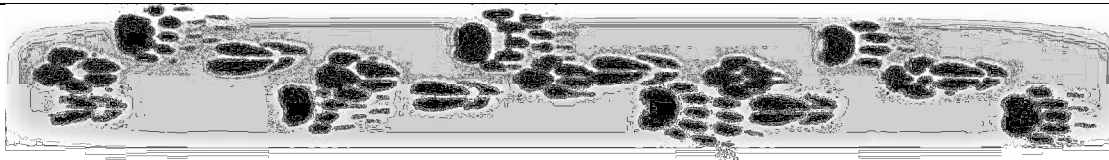
INHOUD

<i>Inhoud</i>	2
<i>Van De Redactie</i>	3
<i>Van Het Bestuur</i>	3
Betaling contributie jaar 2017 (herinnering)	3
Algemene Ledenvergadering op dinsdag 28 maart 2017	3
Natuurcursus: lezing over vogels	4
Digitalisering (herinnering)	4
NLdoet dag 11 maart in De Waardhoff	4
<i>Viskes vange (18)</i>	5
De Kolblei ("t Blikske")	5
De naam	5
Kenmerken	5
Gelijkende soort (de Brasem)	6
De Roofblei	6
Het "sjupnitsje".	6
<i>Melden dode Dassen</i>	6
<i>Bevers in de Maas van Berwijn tot Waolewiert</i>	7
<i>Bijzondere Waarnemingen</i>	8
<i>Agenda 2017</i>	12
Lezingen 2017	12
Het "Wandelschema" & "Korte Tour"	12
Euregionale natuurwandelingen in 2017	12
Programmaoverzicht 2017 Vogelwerkgroep excursies & bijeenkomsten	13
Werkgroep Flora werkgroep (voorheen: Bloeiende Bermen)	14
Cursussen 2017	14
<i>Bijzondere Waarnemingen</i> <i>vervolg van pagina: 11</i>	14
Waarnemingen, Maria Janssen	15
Winter 2017. Vonken onder de as, Schaatsen, Sneeuw en Valentijnsvlinders	16
Bijzondere waarnemingen/ervaringen gezocht!	23
<i>Het Bestuur</i>	24

Drukkerij Stassen

VAN DE REDACTIE

Nadat we enige jaren, tot volle tevredenheid, de Wissel bij drukkerij Walpot hebben laten drukken, vernamen we een tijdje terug dat Walpot stopt met drukwerkwerk voor particulieren. Gelukkig heeft Jean Creuwels al snel een alternatief gevonden. Dit eerste nummer van de 24ste jaargang wordt verzorgd door Drukkerij Stassen in Gronsveld. Ben benieuwd of we verschil zullen ontdekken.

Veel kopij na de winter, zoveel dat ik het voorwoord moet inkorten en er weinig plaats voor plaatjes overblijft.

Veel leesplezier!

Op de website van IVN Eijsden is regelmatig actueel nieuws te vinden. En, zoals u weet, ook de Wissel wordt daar gepubliceerd (in kleur). (ivn.nl/afdeling/eijsden)

PDB

VAN HET BESTUUR

Betaling contributie jaar 2017 (herinnering)

Per 1 maart hebben nog heel wat leden hun contributie voor het jaar 2017 nog niet voldaan. Bij dezen het verzoek aan iedereen om dat na te kijken en in voorkomend geval alsnog de contributie te voldoen.

Het contributie bedrag is nog steeds 11,50 euro. Betaling kan als volgt:

1. Contant aan een der bestuursleden.
2. Per eigen overschrijfformulier.
3. Via internetbankieren.

Het IBAN nummer is NL05 INGB 0000 927056, ten name van IVN EIJSDEN, Cuyleborg 65E te 6228 BE Maastricht. Vermeld tevens uw naam + contributie 2017 als toelichting.

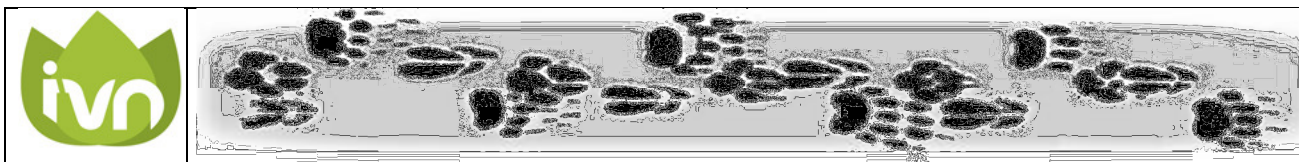
Nadat de afrekening per 1 april binnen is zullen die leden die dan nog niet hun contributie voldaan hebben een schriftelijke herinnering ontvangen. Mocht u uw lidmaatschap willen beëindigen dan graag zo spoedig mogelijk bericht.

Het Bestuur

Algemene Ledenvergadering op dinsdag 28 maart 2017

Het bestuur nodigt alle leden uit voor de jaarlijkse Algemene Ledenvergadering (ALV).

Deze zal worden gehouden op dinsdag 28 maart 2017 om 20.00u in het lokaal aan de Kampweg te Gronsveld. Het lokaal is geopend vanaf 19.30u en

de diverse jaarstukken liggen ter inzage.

Agenda:

1. Opening en mededelingen (Maarten van der Sande, vicevoorzitter).
2. Verslag ALV dd. 5 april 2016 (Jacques Pitors, secretaris).
3. Jaarverslag van het bestuur over 2016 (Jacques Pitors, secretaris).
4. Financieel deel (Maarten van der Sande, vicevoorzitter).
 - a. Jaarverslag 2016.
 - b. Begroting 2017.
5. Financiële controle (Maarten van der Sande, vicevoorzitter).
 - a. Verslag kascontrolecommissie (Mevrouw José Creuwels, de heer J. Stoffer).
 - b. Verkiezing nieuw lid commissie (Mevrouw José Creuwels aftredend).
6. Bestuursverkiezing i.v.m. vacature voorzittersfunctie (Maarten van der Sande, vicevoorzitter)
7. Bestuursverkiezing i.v.m. vacature penningmeester/bestuurslid (Maarten van der Sande, vicevoorzitter). Kandidaten kunnen zich aanmelden bij het bestuur.
8. Rondvraag en sluiting zakelijk deel van de bijeenkomst.

Het Bestuur

Natuurcursus: lezing over vogels

De presentatie van Wiel Wijckmans over de vogels (in het kader van de Natuurcursus) was druk bezocht.

De deelnemers vonden het een geslaagde avond.

Jacques Pitors

Digitalisering (herinnering)

Indien u uw e-mail adres doorgeeft aan de secretaris kunnen we u ook tussendoor van activiteiten op de hoogte brengen. Ook De Wissel krijgt u dan, in kleur, via email binnen.

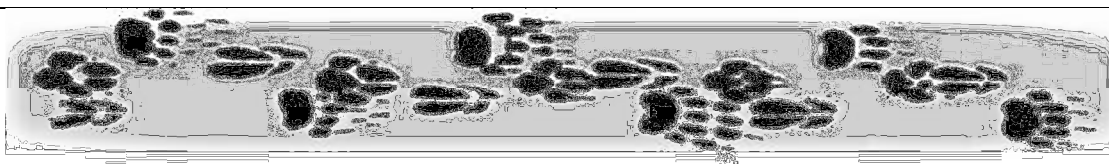
Daarom de oproep om indien je voorzien bent van een e-mailadres dit aan onze secretaris Jacques Pitors door te geven. Het adres is

jacques_pitors@hotmail.com (let op _ streepje tussen jacques en pitors!)

Het bestuur

NLdoet dag 11 maart in De Waardhoff

Op zaterdag 11 maart van 9 uur tot 13 uur vindt weer de jaarlijkse Natuurwerkdag plaats op Landgoed De Waardhoff. Tijdens deze leuke en leerzame dag gaan we onderhoudswerkzaamheden doen, snoeiwerk verrichten, klussen, onthekken en beheerwerk uitvoeren. Meldpunt is bij de hoofdtoegang tegenover Heiweg 3, Mesch. Inlichtingen en aanmelden via info@waardhoff.nl of telefonisch via 06-54255572.

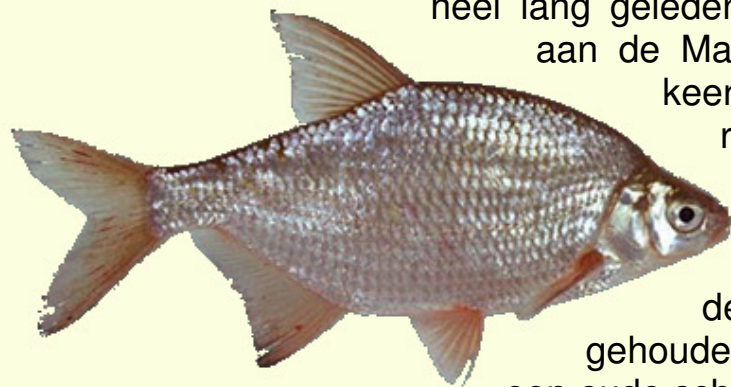

VISKES VANGE (18)

De Kolblei ("t Blikske")

Ook voor deze soort ga ik weer terug de herinnering in. Nog niet zo heel lang geleden waren er kinderen die werkelijk altijd aan de Maas te vinden waren. Ik mag voor een keertje wel de termen "Batraove" en "Maosratte" noemen, in de goede zin van het woord (dus met affectieve bijbetekenis). "Hebste al 'ns e blikske gevange" kon de vraag zijn. Werd je dan voor de gek gehouden? Een blikje? Een conservenblikje of een oude schoen waren inderdaad wel te verschalken

daar aan de Maas.

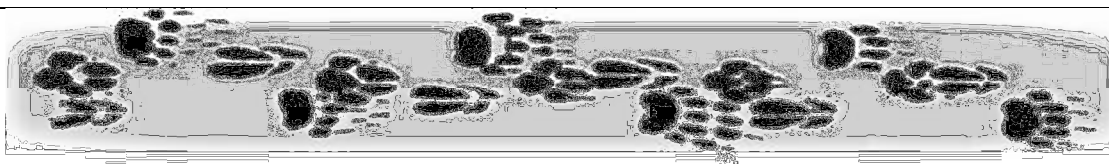
Maar nee, er werd toch een vissoort mee bedoeld: de Kolblei. Wij kenden die alleen onder de naam "Blikske".

De naam

In het Duits heet hij "Güster", in het Engels "White bream" en in het Frans "Brème bordelière". De naam "Bliet" is al heel oud, maar is nog niet met zekerheid verklaard. Het woord zou kunnen samenhangen met "bleek". Dat zou wel kunnen, want veel witvis is naar de lichte en glanzende kleur genoemd. Het Engelse "White bream" ("Witte Brasem") duidt daarbij ook al op de lichte kleur. "Kol" in Kolblei zou kunnen komen van "kolf" en zou kunnen samenhangen met een afgeronde vorm (van de kop, of de rug). "Blei" en "Bliet" zouden uit hetzelfde grondwoord zijn ontstaan. De Eijdsense dialect-uitspraak van de klinker in "Blikske" ligt tussen de "i" en de "ie".

Kenmerken

De Kolblei is geen grote vis. Hij wordt doorgaans niet veel groter dan 25cm en ongeveer een kilogram zwaar. De rug is groenig van kleur, de zijkant is zilverachtig en de vinnen zijn grijs. Na enkele jaren worden de dieren geslachtsrijp en gaan dan in de vroege zomer paaien. Na het uitkomen van de eitjes tussen de waterplanten blijven de larven en jonge visjes nog de rest van het seizoen tussen de watervegetatie aanwezig. Ze voeden zich met zowel kleine waterdiertjes alsook met plantaardig materiaal. Het voedsel wordt voornamelijk "op zicht" gezocht, dus niet door in de waterbodem te wroeten (zoals de Brasem wel doet). In het najaar zoeken de jonge vissen diepere watergedeelten op als winterverblijf. De Kolblei kan ongeveer 10 jaar oud worden.

Gelijke soort (de Brasem)

De Blik is een karperachtige en lijkt veel op de jonge Brasem. Voor de leek zijn ze amper uit elkaar te houden. Enkele verschillen met de Brasem zijn de wat lichtere, zilveren zijkant van de Blik, de bruinrode aanzet van de borstvin en de wat stompere vorm van de kop. Het belangrijkste verschil is het aantal schubben tussen de rugvin en de zijlijn. Een Blik heeft daar maximaal 10 schubben. Indien het er meer zijn (tot 14) dan zal het een Brasem zijn. Dit is natuurlijk voor de specialisten, niet voor de meesten onder ons.

De Roofblei

Om het nog maar weer wat ingewikkelder te maken: er is nog een soort vis in onze wateren aanwezig met de naam "Blei". Het gaat hier om de Roofblei. Dit is ook een Karperachtige, maar deze gedraagt zich niet als de doorsnee Karpers en ziet er ook niet zo uit. De Roofblei is een slanke, snelle vis die wel 120 cm lang kan worden. Hij jaagt voornamelijk op andere soorten vis en dat kan soms spektakel in het water opleveren. Zoals bekend is er sinds de opening van het Main-Donaukanaal in 1992 veel veranderd. Vissoorten uit het Donaugebied verschijnen in onze wateren (en andersom zal dat ook wel zo zijn). Zo is ook de Roofblei afkomstig uit het Donaugebied. Bij sportvissers is hij zeer bekend.

Het "sjupnîtsje".

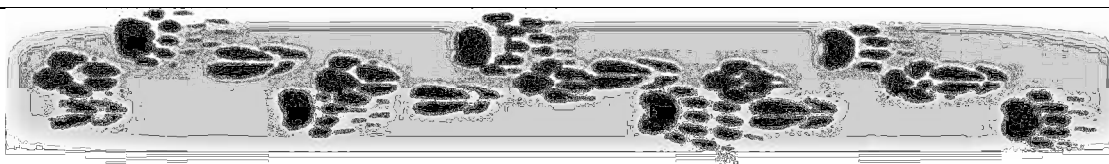
Het vissen met een hengel lag mij niet zo. Op zich is het wel spannend om "beet" te hebben, maar eigenlijk zou je de vis daarna ook moeten kunnen opeten. Na een jaartje proberen met de bamboehengel verdween deze "gaeërd" dan ook definitief in onze schuur. Met een schepnetje rondkijken in het ondiepe water vond ik toch aansprekender. Op de oever stond dan je grote emmer vol Maaswater klaar. Het Blietje was echter geen vis die je tussen de Maaskiezels tegenkwam. Of het zouden jonge exemplaren moeten zijn, die in de grote scholen kleine visjes langs de kant meetrokken. Met de "Kleng Eijbelkes" zal heus wel eens een "Blietke" in mijn "sjupnîtsje" gezwommen zijn en in de "top Maaswaoëter" terecht zijn gekomen.

Jacques Pitors

MELDEN DODE DASSEN

Er zijn geen wettelijke voorschriften om dode Dassen (dieren) te melden. De Das is wel een beschermd dier. Sommige gemeenten hebben dat wel opgenomen in hun APV regels. Eijssden Margraten niet.

De vinder van een Das in Eijssden is dus vrij om naar eigen inzicht en kennis

te handelen. Voor Dassen zijn er volgende mogelijkheden:

- Das en Boom inlichten,
- de Dierenambulance informeren (alleen voor gewonde dieren),
- de Gemeente informeren,
- de plaatselijke dassenwerkgroep te informeren.

Zo juist mogelijk gegevens qua vindplaats opgeven.

Het zal duidelijk zijn dat lang niet elke burger dat weet en doet. De vinder die extra moeite wil doen kan via internet contact opnemen met de Dutch Wildlife Health Centre. Deze organisatie onderzoekt dode dieren. Op hun site staat hoe te handelen.

Is de vondst op particulier terrein dan zal de Gemeente geen actie ondernemen.

Is de vondst op openbaar gebied dan is er de wens van Das en Boom, bekend bij de Gemeente, dat de Gemeente de Das ophaalt, constateert welk dier het betreft en actie onderneemt. O.a. melden bij Das en Boom, melden bij de Dassenwerkgroep Limburg. Dat is vooral van belang van maart tot en met mei als het een dood zogend wijfje betreft. Dan wordt eventueel uitgezocht van welke burcht het dier zou kunnen zijn en wordt getracht de jongen te redden. Een dood zogend wijfje in februari betekent dode jonge Dassen, daar die nog niet naar buiten komen en zich dus niet laten vangen.

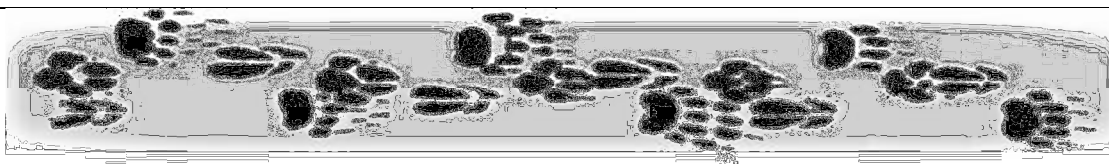
Voor Eijsden geldt: de IVN dassenwerkgroep DASLICHT stelt het op prijs dat het dode dier gemeld wordt. Indien mogelijk wordt de melding geverifieerd en actie ondernomen. Advies is kadaver ergens uit het zicht te deponeren zodat er aaseters hun werk kunnen doen.

Jean Creuwels, dassenwerkgroep IVN Eijsden, tel. 043-3616195

BEVERS IN DE MAAS VAN BERWIJN TOT WAOLEWIERT

Enige aantekeningen.

1. Zeker sinds 2001 Bevers aanwezig in La Berwinne (de Berwijn). Betrouwbare meldingen van de dieren en hun sporen door bekende vissers. Eigen controles bevestigden dat. Heden ten dage zit de Bever tot praktisch aan de bron van de Berwijn achter Aubel
2. Daarna vele jaren gezien langs de oever van de Maas in Laag-Caestert. Wat filmpjes en foto's. Echter geen goede kwaliteit. Geregelde meldingen door nachtvisser. Van 4 tot 6 stuks rond hun boot. Beverburcht overkant Maas voor Ternaaien.

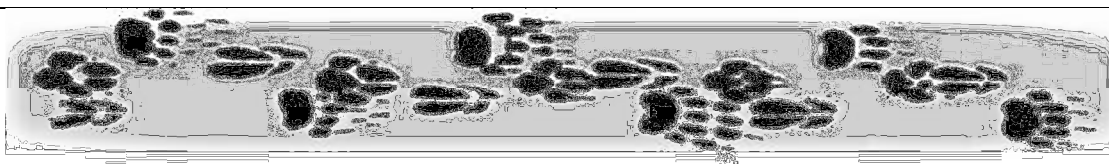

3. Inmiddels Bevers opgetrokken tot de Maas in Maastricht. Heugem-Hoge Weert en Kleine Weert.
4. Enige jaren geleden ook Bevers in de Voer, zeker tot en met Mesch. Zichtwaarnemingen en knaagsporen.
5. Er is al eens een Bever gesneuveld op het spoor ter hoogte van de onderdoorgang van de Berwijn en het spoor. Ook langs de A2 heeft al eens een dode Bever gelegen.
6. In 2015 Bever zelfs vaste bezienswaardigheid in Laag-Caestert aan de bruggetjes bij de huisnummers Graaf De Geloeslaan 10/12. Dagelijks op vast tijdstip!
7. In 2016 zelfs beverdammetje in de Voer waar 2 tot 3 dieren regelmatig in stoeiden. Hier werd ook de film door Math Wolfs gemaakt. Dammetje is door iemand doorgestoken.
8. Heel wat sporen van bever langs de Maas en de Maasarmen in de Eijsder Beemden. Burchten langs het voormalig Belgische deel.
9. In Hermalle sous Argenteau sur Meuse zitten ook Bevers in de Gravier Brock. Ook burcht. Dit is een oude grindgroeve die vol water staat en inmiddels een natuurgebied is. De moeite waard om eens te bezoeken. Vooral voor Watervogels.
10. In 2016 paniek bij de grafelijke familie van Kasteel Eijsden. De Bevers knagen aan de eeuwenoude bomen in het park alsook aan de haagbeuken van de Charmille. Deels opgelost door bomen in te rasteren met konijnengaas.
11. Op 27.11 vondst door gebroeders Martin en Jef Creuwels van dode Bever op weiland langs de Voer. Als leken geen idee van de doodsoorzaak.

Jean Creuwels

BIJZONDERE WAARNEMINGEN

- 05.12 In het park van Kasteel Eijsden zie ik een Kleine Bonte Specht.
- 06.12 De schaatspoel in de E.B. is dichtgevroren. Geen enkele Gans, Eend of andere vogelsoort te bekennen. Ook op de open Maasarmen weinig vogels. De brug over de Maasarm achter Kasteel Oost is vernieuwd. Als ik er op sta schiet er een blauwe flits vanaf de Maas voor mij door en vanaf een tak gaat een andere flits achter hem aan. Twéé IJsvogels dus. Een door Bevers aangeknaagde boom is omgevallen.
- 07.12 De afrastering langs Huize De Beuk is verdwenen. De rij bomen die er langs staan zijn ontdaan van alle takken, enkel wat stukjes zijtakken zitten nog aan de stam. Hoe gaat dit verder?
- 08.12 Boven de velden van St. Amand is een wijfje Blauwe Kiekendief op jacht. Ik zie eindelijk weer eens 2 levende Konijnen.
- 10.12 Op een veld tussen Termaar en Bruisterbosch ligt een berg Suiker-

bieten. De dassenpoortjes in de afrastering van de Herkenradergrub worden gebruikt. Tijdens deze landschapstocht zie of hoor ik praktisch geen vogels.

- 10.12 De laatste dag van Veolia in Limburg. Met de stadsbus lijn 6 ga ik van De Heeg naar Heer, tegen de normale betaling. Met lijn 50 van Heer naar Margraten blijkt gratis te zijn. Ook met lijn 57 van Mheer naar De Heeg is kosteloos.
- 11.12 De eerste dag van Arriva in Limburg. Ik kan dus niet meer per bus een aantal kleine kernen min of meer vlot bereiken. Gelukkig ben ik nog goed ter been. Overigens die eerste dag geldt gratis vervoer en dat hebben zij geweten!
- 13.12 Boven St. Amand jaagt weer het vrouwtje Blauwe Kiekendief.
- 18.12 Op de velden van St. Amand is gras gemaaid. De laatste oogst van dit jaar. Nog eens keren, op rijen leggen en dan inpakken en wegwezen.
- 20.12 Een bekende vogelaar meldt sporen van Dassen nabij de Kleine Weert.

@ 21.12 Peter De Bie meldt: zojuist (11.00 uur) een Hermelijn door onze tuin (aan de Beezepool, Eijsden) zien buitelen. Vlak achter het huis. Heel relaxt. Zou hij hier wonen? Overigens in zomerkleed: bruin met zwarte staartpunt. Worden Hermelijntjes in Nederland in de winter niet wit?

- 21.12 Het gras van 18.12 wordt inderdaad keurig ingepakt in rechthoekige pakken en dan in licht groene plastic verpakt.
- 23.12 Eindelijk zie ik links en rechts weer wat Konijnen.
- @ 27.12 Wim Souren meldt: vandaag zag ik in Mesch omstreeks 12:50 uur in de wei aan het begin van de Red Horsetraat, daar waar de Steenuilen kast hangt, de Kleinste Bonte Specht vliegen richting bruggetje van Op den Dries (geslacht kon ik niet zien).
- 27.12 Links en rechts grote groepen Grauwe Ganzen op de weilanden. Op de akkers langs de Bronckweg al enkele dagen tientallen Nijlganzen naast de 2 Grote Zilverreigers.
- 28.12 Irene ziet bij de Fontijn 3 Reeën, snel wegrennend na een schot ergens in de verte. Op een boomtak bij haar rustbank landt een Kleine Bonte Specht. Ook niet alledaags. Ik zie boven de Voer een IJsvogel. Langs de beekrand dan een erg donkere Eekhoorn.
- 28.12 Op een weiland langs de Parrestraat met wat volle poeltjes nemen Kramsvogels een bad.
- 02.01 Op St. Amand is een akker volledig overspoeld met vloeibare mest. Ik wist niet dat dat hartje winter mocht op bevroren velden. Tientallen Kokmeeuwen proberen er toch iets te vinden. Ietsje noordelijker staan 12

Grote Zilverreigers en 17 Blauwe reigers te midden van zeker 150 Nijlganzen en 50 Grauwe Ganzen. Op de toppen van de laagstam zitten honderden zwarte kraaien.

- 03.01 Afgelopen jaar, in 2016 dus, in de Witgrubbe en directe omgeving geen Reeën gezien. Het landschap is veranderd in akkerland en door de Witgrubbe zelf loopt een wandelroute. Ook gebruikt door mountainbikers.
- 04.01 Op de akkers ten noorden van de Bronckweg is er een ganzenjacht met het geweer bezig. De Reigers en de Ganzen zitten nu op de akkers van St. Amand, zuidelijker dus. Ver weg van die geweren.
- 06.01 Het bedrijventerrein Maastricht-Zuid (voorheen Eijsden Noordwest) ligt er nog behoorlijk kaal bij. Een grote groep Kieviten foerageert op het gras. De grote schaatsplas in de E.B. is dicht gevroren. Geen watervogels te bekennen. Ook de Maasarmen zijn nagenoeg dicht. Als ik een grote groep Meerkoeten controleer op andere watervogels vliegt er de bekende blauwe schim langs de oever. Mijn eerste IJsvogel van 2017.
- 08.01 Een tocht over kale velden en akkers. Niks te zien door de mist en modder aan de schoenen vanwege de dooi. Geen sporen van enig wild.
- 09.01 In Schinnen sneuvelt er een Das in het verkeer.
- @ 10.01 Peter De Bie meldt: rond 09:15 uur zie ik 5 of 6 Ooievaars zitten (staan), ieder op zijn eigen lantaarnpaal in de middenberm van de A2 tussen Culemborg en Vianen
- 11.01 Mijn correspondent uit Mheer meldt zijn eerste dode Das van dit jaar. Langs de Rondelen richting Libeek. Geen al te grote.
- @ 13.01 Maret van Esch meldt: om 12:05 uur zie ik bij mij thuis in de achtertuin (Meendaal, Maastricht) een roofvogel (een Buizerd, denk ik) die een duif veroverd en deze terplekke helemaal verorbert gedurende 3 uur. Daarna probeerde hij te vliegen maar dat lukte niet omdat hij te zwaar was. Nadat hij een half uur op een lage tak was bijgekomen verdween hij.
- @ 14.01 Peter De Bie meldt: rond 09:15 uur zie ik in mijn tuin aan de Beezepool te Eijsden mijn eerste Bruine Kikker van dit jaar in mijn vijver. Het slechte nieuws is dat hij werd opgevreten door een Reiger.
- 20.01 Ik zie en hoor in het bos van Mheer een Zwarte Specht. Boven de Voer dan een Grote Gele Kwikstaart. Er wordt geschaatst op de grote poel in de E.B.
- @ 21.01 Netty Hornstra meldt: op het spoor langs de Gronsvelderweg een doodgereden Vos die door iemand van de rails wordt gehaald. Enkele meters verder tussen de rails nog een dode Vos, waarschijnlijk al eerder dood.
- 23.01 Links en rechts wat Kieviten op de graslanden en de akkers. Liefst 22 Grote Zilverreigers langs de Bronckweg
- 23.01 In het Mostersbosje jaag ik twee Houtsnippen op. Boven de akkers van St. Amand jaagt een vrouwtje Blauwe Kiekendief. In een appel laag-

stam pepeneer langs de Bronckweg foerageren honderden Kramsvogels.

- 27.01 Boven de Hoogeborg van Eckelrade vliegt een Havik. 3 Hectares grasland zijn daar omgeploegd door de Wilde Zwijnen. Vlak bij de bank in de Daor bij de Fontijn ligt een dode, nagenoeg witte, Buizerd.
- 28.01 Cor Hanssen ziet in een bosje tussen de velden van Termaar-Bruisterbosch 3 Reeën.
- 01.02 Op het Bat in Maastricht ligt een joekel van een dode Rat. John Wiersma ziet 's ochtendsvroeg een flinke Das over het weiland van Rompelberg langs de Kloppenbergweg rennen richting Kasteel Oost.
- 01.02 Willy Wolfs, vogelvriend uit Oost, ziet liefst 2 Bevers in een inham van de Maas in de E.B. Hij krijgt ze ook op de foto.
- 03.02 Voor le Bac aan het Bat vliegt een Ijsvogel. Park Kasteel Eijsden goed voor 4 Eekhoorns.
- 06.02 Josien van Boekel meldt een dode Das langs de Geertruideweg voorbij Hakkeknop.
- 08.02 Op de Maasarmen in de E.B. zitten een tiental Grote Zaagbekken.
- 11.02 Wandelaars melden een dode Das langs de Savelsweg.
- @ 12.02 Peter De Bie meldt: rond 18.40 uur zagen we vanuit onze tuin aan de Beezepool enkele tientallen (100-tallen) Kraanvogels overtrekken; ze vlogen noordwaarts over de kern van Eijsden.
- 14.02 Jef Creuwels telt 28 Muurhagedissen rond zijn woning. Zij genieten van de zon.
- 15.02 In het Platte Boschen van Nijswiller wordt langs de grote weg een dode Wilde Kat gevonden.
- 17.02 Dhr. Stoffer vindt een dode Das in de boomgaard voor de woning.
- 18.02 Er worden links en rechts al groepjes Kraanvogels gesignaleerd. Op trek van hun winterverblijf ergens in het zuiden naar hun zomers leefgebied in het hoge noorden. Langs de A76 bij Spaubeek ligt een dode Das. Idem langs de doorgaande weg in Mechelen.
- 23.02 In het aangekondigde stormweer houden de vogels zich rustig in het bos. Enkel een fraaie Boshaas gaat voor mij op de loop.
- @ 23.02 Wim Souren meldt: Gezien 's morgens om half 7 uur een Das op de Steenbergseweg. Die wou de weg oversteken, maar bedacht zich toen hij mij zag aankomen.
- 24.02 Een Grote Zilverreiger staat al enkele dagen eenzaam op de akkers rond St. Amand. Zijn soortgenoten zijn blijkbaar al vertrokken naar hun zomerverblijf. In tegenstelling tot gisteren volop gekwetter en geroep van vogels. Ook de Spechten hameren erop los. Ik vind mijn eerste klonten kikkerdril in 2 poelen in de Sjechelder.

Zie verder op pagina: 14

AGENDA 2017

Lezingen 2017

Onderwerp, spreker en plaats wordt bekend gemaakt via de plaatselijke pers en op de site van ons IVN. Hebben wij uw mail adres dan ook per mail.

De zaal is open vanaf 19.30 uur en wij beginnen stipt om 20.00 uur. Inclusief pauze tot 22.15 uur. Getracht zal worden in elke laatste week van een maand een spreker te vinden. Houdt de lokale pers dus in de gaten.

Het "Wandelschema" & "Korte Tour"

22	Maart	Pietersheim KT157, 8km	11.00uur
19	April	Simpelveld (tussen 2 spoorlijnen), 9km	11.00uur
24	Mei	Thorn KT121, 10km	11.00uur
21	Juni	Dalhem, 10km	11.00uur
19	Juli	Schinveld, 9km	11.00uur

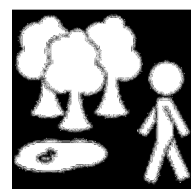
Het programma is samengesteld door José Goessens, Marianne Teunissen en Anne van Santen. Vertrek Cultureel Centrum 11.00 uur via carpoolstelsel. Bij elke weersomstandigheid.

Bijdrage onkosten chauffeur € 2,50 per persoon, ongeacht de afstand. Deelname aan deze wandelingen geschiedt op eigen risico en verantwoording. Wandelingen zijn geschikt voor een ieder die goed ter been is. Wij gaan er vanuit dat iedere chauffeur een eigen inzittende verzekering heeft.

Anne van Santen, tel. 043-4094672
email: asvansanten@home.nl

Euregionale natuurwandelingen in 2017

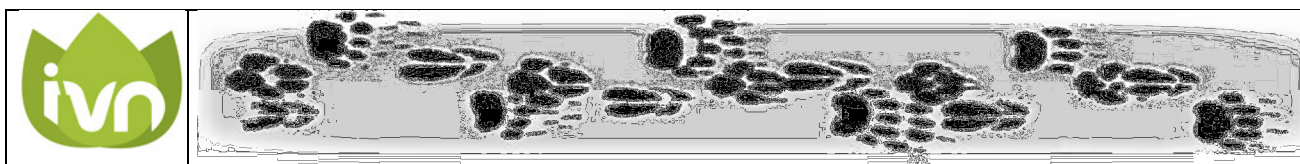
Organisator Frans Jongen gaat ook in 2017 door met zijn wandelingen in de Euregio. Frans volgt de bekende Voetsporen uit De Natuurgids Of de tochten uit de Wandelgids Zuid-Limburg van Dhr. Wazloo. Vanaf vrijdag 6 januari 2017 kunt u weer op elke oneven vrijdag meegaan. De wandelingen gaan onder alle weersomstandigheden door. Vaste verzamelplek is het parkeerterrein bij de Kerk van Mheer vanwaar via carpoolen de echte startplaats van de tocht wordt opgezocht. Tijdstip 09.00 uur. De kosten zijn 1 euro voor de gids en een bijdrage in de carpoolkosten van uw chauffeur. Goed schoeisel is gewenst en eten en drinken voor onderweg meenemen. Indien mogelijk wordt er halverwege gepauzeerd in een horecazaak.

17 mrt	Bunde	13,5 km	WZL106
31 mrt	Comblain-au-Pont	16,0 km	Voetspoor188

Voor nadere inlichtingen: organisator Frans Jongen, tel. 043-4571705 of 06-25486395.
Mailadres: fransjongen@hetnet.nl

JC

Programmaoverzicht 2017 Vogelwerkgroep excursies & bijeenkomsten

Datum	Tijd	Activiteit	Vertrekpunt /locatie/contact
MAART			
Zondag 5	08.00	Excursie Noordal	Kerk Mheer- Philippe
Zondag 19	08.00	Excursie Savelsbos	Vroendel Lydia/Thérèse
APRIL			
1-20 april		Broedvogelonderzoek-Voer	Thérèse
1-30 april		1 ^e MUS-telling	Ed/Thérèse
half april – eind juni		Controle uilenkasten	Philippe/Frans
Zaterdag 15		Excursie EB (IVN-cursus)	Ed
21 april – 15 mei		Broedvogelonderzoek-Voer	Lydia
MEI			
15 mei – 15 juni		2 ^e MUS-telling	Ed/Thérèse
16 mei – 15 juni		Broedvogelonderzoek-Voer	Frans
Donderdag 25	08.00	Excursie De Wissen	Plus Eijsden - Frans
Zaterdag 27	08.00	Seizoenstelling	Eijsder Beemden
JUNI			
15 juni – 15 juli		3 ^e MUS-telling	Ed/Thérèse
JULI			
13 juli – 27 juli		Huiszwaluwtellingen	Thérèse
AUGUSTUS			
Zaterdag 26	08.00	Seizoenstelling	Eijsder Beemden
Zondag 27		Gezinsdag	Wiel & Annie
SEPTEMBER			
Zondag 3	08.00	Excursie ENCI /Pietersberg	Plus – Lydia/Thérèse
OKTOBER			
Zondag 1	08.00	Excursie Itteren	Plus –
NOVEMBER			
Zondag 5	08.00	Excursie Meers/Kasteelpark Stein	Plus - Lydia
Zaterdag 25	09.00	Seizoenstelling	Eijsder Beemden
DECEMBER			
Woensdag 27	09.00	Winterbekentelling - Voer	Kasteelpark
JANUARI 2018			
Dinsdag 2	19.30	Nieuwjaarstreffen	School Kampweg

Wil je deelnemen aan een excursie (behalve die naar de Eijsder Beemden), meld je dan s.v.p. aan bij Ed Bayens (ed_bayens@yahoo.co.uk; tel. 4091024).

Telefoonnummers:

Ed	409 10 24	Philippe	457 23 70	Wiel	408 19 41
Lydia	361 58 05	Thérèse	408 54 10	Frans	409 12 83

Aan de activiteiten van de vogelwerkgroep kan in principe elke IVN'er deelnemen. Hebt u belangstelling om vogelaar te worden? Bel!

Ed Bayens

Werkgroep Flora werkgroep (voorheen: Bloeiende Bermen)

Ook in 2017 gaan we weer iedere laatste vrijdag in de maand op pad om planten en bomen te bekijken. We vertrekken steeds om 13.30 uur (tot 16.00 uur) vanaf verschillende locaties. Het programma bespreken we in januari.

Inlichtingen:

Annemie Speckens, tel. 043-4092623

Anne van Santen, tel. 043-4094672

e-mail: annspeckens@kpnplanet.nl

e-mail: asvansanten@home.nl

Dus als je mee wilt lopen dan mail even.

Cursussen 2017

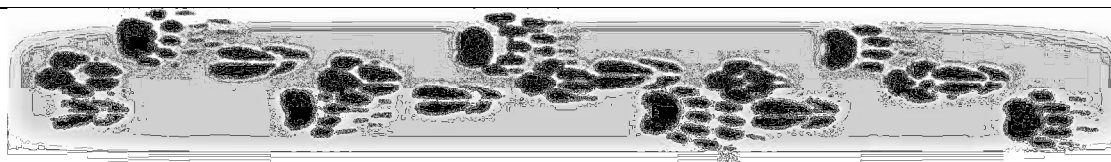
datum	locatie	adres start	onderwerp
Di 18 april 20.00-22.00 uur	Natuurtuinen Jekerdal	Drabbelstr (P Mergelweg)	Bomen herkennen aan het blad en de bloei; belang bijen en milieu
Za 22 april 9.30-12.00 uur	Bloesemtocht en voorjaarsbloei hellingbossen	Kerk Bemelen	Excursie langs inheemse bomen en fruitbomen
Di 19 sept 20.00-22.00 uur	Natuurtuinen Jekerdal	Drabbelstr (P Mergelweg)	Bomen herkennen aan de zaden; de relatie met dieren
Za 30 sept 9.30-12.00 uur	Route 'Eik en Beuk', over Sint-Pietersberg	Natuurtuinen Drabbelstr (P Mergelweg)	Excursie langs inheemse en straat-bomen
Di 24 okt 20.00-22.00 uur	Natuurtuinen Jekerdal	Drabbelstr (P Mergelweg)	Straat- en parkbomen; relatie bomen en paddenstoelen
Za 28 okt 9.30-12.00 uur	Bomenwandeling 'Van Hemel tot Fossiel' in het stadspark	Stay-OK Maasboulevard	Excursie: genieten van parkbomen in herfststooi

De kosten bedragen per lespakket € 7,50 en voor niet-leden € 10,-; wordt er ingetekend voor de hele cursus dan krijgt u voor € 10,- extra onze 3 IVN-bomenroutes. Opgave bij ipa.kokx@gmail.com

TdJ

BIJZONDERE WAARNEMINGEN VERVOLG VAN PAGINA: 11

- 25.02 Een Fazanthaan bezoekt al enige tijd dagelijks de achtertuin van Cor Hanssen in Termaar. Samen met o.a. Mezen, Merels, Winterkoning, Roodborst en andere Mussen. Zij weten dat als de Fazant er is de huiskat niet in de buurt is! In de Daor staan, trouw elk jaar op dezelfde plek, een 20-tal Rode Kelkzwammen. Er wordt een dode Das gemeld langs de A2 in Eijsden. Ook in Elkenrade sneuvelt er eentje in het verkeer.
- 26.02 Aan de zuidkant van het Hoogbos zijn enige percelen van eigenaar veranderd. Deze nieuwe grootgrondbezitter maakt er één geheel van met een prikkeldraad afrastering erom heen. Tevens verwijderd hij 90% van de struiken en bomen. Ook worden de graften kaal gemaakt. Een dassen-

burcht ligt nu open en bloot. Ik tref hem toevallig tijdens mijn tocht Mheer–Voeren. Op mijn vraag waarom? Luidt het antwoord: ik doe op mijn grond wat ik wil! Ga van mijn grond af. Ook het fameuze maretaklaantje waar wijlen Mart Huls een Voetspoor aan wijdde is inmiddels verleden tijd. Tja, mooi Voeren verandert ook.

- 27.02 De Kraanvogels trekken nog steeds, grotendeels niet over Limburg.
- @ 28.02 Wim Souren meldt: gezien om 13:30 bij Withuis 28, een Fazanten koppeltje. Voor eerst dit jaar.
- @ 06.03 Peter De Bie meldt: het eerste kikkerdril (Bruine Kikker) in mijn vijver aan de Beezepool. Niet de eerste Nederlandse waarneming dit jaar (zie hierboven bij 24.02). Jean heeft zijn waarneming niet gemeld bij Waarneming.nl, maar daar was ook al een melding van 05.03 uit Brabant.
- @ 06.03 Wim Souren meldt: vanmorgen gezien in Withuis bij nr. 11a een Wezel, oog in oog! Ik zag hem wel eerder op deze plek maar ik wist niet zeker of het er een was. Tijd 5:40 uur.

Jean Creuwels, met dank aan de melders

Waarnemingen, Maria Janssen

Half december was ik in het park van kasteel Eijsden met mevrouw De Liedekerke, die mij de schade wilde tonen die door Bevers was aangebracht. Terwijl we bij de drie Lindebomen stonden zagen we een grote Bever op zijn gemak zwemmen in de gracht!

Ik denk dat het hoog tijd wordt dat natuurverenigingen en politiek maatregelen nemen om de schade die de bevers aanrichten 'in te dammen'.

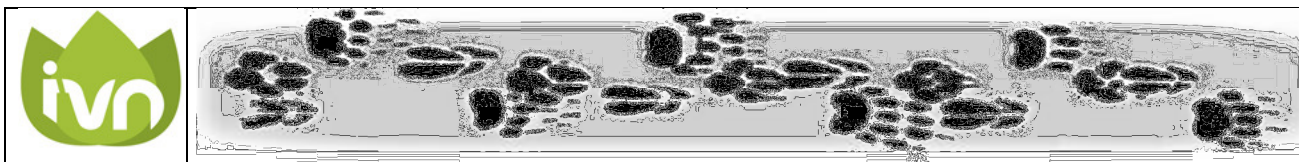
Eind december 2016 werd in mijn omgeving meermalen een Vos gesignaleerd. In de late avond van 21/12 stak er eentje de Prins Hendrikstraat over ter hoogte van de Mgr. Nolensstraat. De dag ervoor was het witte konijntje 'Vlekje' van onze kleinkinderen verdwenen uit zijn ren, waar toch een degelijk deksel op zat. De ochtend daarna zag onze schoonzoon in zijn tuin aan de Joseph Partounsstraat een vos. De konijntjeshunter?

Ook de buurman -in dezelfde Joseph Partounsstraat- heeft vossenbezoek gehad in zijn goed beveiligde kippenren.

Op 2 januari 2017 zagen we tijdens onze wandeling op de Mescherhei een prachtige, grote zilverreiger en een groep van minstens 8 buizerds boven onze hoofden.

Op 5 januari zagen we onder aan de Bukel vanuit onze auto twee Reeën, komend vanuit het Savelsbos, de weg oversteken naar het weiland ertegenover. Een prachtig gezicht!

Op 18 januari 2017 werden we bij Sint Maartensvoeren in een mooie holle bosweg gezelschap gehouden door een Roodborstje: minstens 150 meter

tripte het vogeltje met zijn fel oranje borst parmantig voor ons uit, nu weer overstekend van de ene naar de andere kant en dan weer hippend voor onze voeten.

Op 20 januari heb ik op uitnodiging van de eigenaren van de woonark in de Eijsder Beemden het gevaarte van binnen mogen bekijken. De familie Radder uit Maastricht had over mijn weerzin hiertegen gelezen in De Limburger en verwelkomde mijn collega-raadslid Hanneke Koene en mij met thee. Zij gaven een uitgebreide toelichting en vroegen begrip voor hun goede intenties met de woonark in dit kwetsbare gebied.

Tijdens ons gesprek hadden we een verschrikkelijk mooi uitzicht op de plas en scheerde er plotseling een prachtige Zilverreiger langs het immens grote raam van de 102 m² grote woonkamer.

In de Wissel van december 2016 schrijft Jean Creuwels dat zijn hart stil stond toen hij plotseling een 'zwarte bunker zag die het prachtige uitzicht noordwaarts verhinderde'. Hij denkt aan een clubhuis voor de watersporters van De Waolewiert. Maar dat is het niet.

De voormalige gemeente Eijsden was verplicht om een plek voor een woonboot aan te wijzen, wilde men kunnen handhaven als her en der boten zouden aanmeren. In 2005 is dit gebeurd, maar volgens wethouder Jacobs had het gemeentebestuur zeker geen woonark in gedachten, en zeker niet een die met grote zware heipalen is verankerd. De huidige woonark is net zo groot (en volgens de buurman nog groter) als de hele ruimte die gereserveerd was voor een woonboot om aan te meren: 20 meter! En dat net op die plek....

Op woensdagmiddag 15 februari zagen we -tijdens een boswandeling met onze kleinkinderen- twee Reeën in hun mooie schutkleur de helling oprennen in het bos achter het kapelletje in Rijckholt.

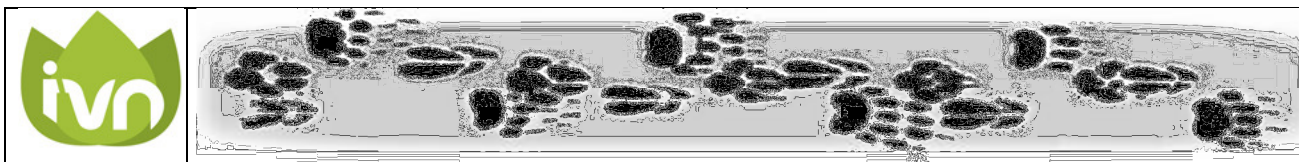
Maria Janssen-Rutten

Winter 2017.

Vonken onder de as, Schaatsen, Sneeuw en Valentijnsvlinders

Woensdag 7 december 2016. Wat gaat de komende winter ons brengen? Op deze dag in ieder geval een mooie rode lucht bij zonsopkomst.

Vrijdag 9 december 2016. De oogst van onze Pronkbonen leverde dit jaar weinig op. Deze bonen zijn al enkele generaties in de familie en bloeien wit en rood. De bonen zelf hebben bijna de maat van Mediterrane "Gigantes" en hebben de kleuren donker aubergine tot zwart, wit en lila gemarmerd. In Duitsland heten ze "Bunte Bohnen". Bij ons thuis "diekke boene vuur ien de sop" (omdat er een maaltijdsoep mee wordt gemaakt met soepvlees, groenten en blokjes aardappel). Kook de bonen met de runderpoulet mee tot ze vlezig zijn, doe er op het laatste nog de soepgroenten en aardappel bij voor

het beste resultaat en je komt er een winterdag mee door. De Hazelnoten in onze tuin ("moosjtem") leveren overigens wel grote oogsten op. In het oude dialect worden deze nootjes "Graoëzelnuuët" genoemd. Op tv 's avonds een sterk programma van Freek Vonk over de evolutie, met de Tyrannosaurus Rex erin ("DWDD University").

Zondag 11 december. Harmonie Ste. Cécile viert het Ceciliafeest. Zowel de Oude Harmonie als Ste. Cécile hebben hun eigen datum voor dit feest van de patrones van de muziek (22 november). Ze maken dan een rondgang ("Hui haet de Roei Sint Cécile, De Blaw is al gewaes" kun je dan horen in Eijsden). Bij Hakkeknoep 2 Grote Zilverreigers in de wei, bij Moerslag 1.

Maandag 12 december. Lezing in Maastricht van professor Leonie Cornips over het dialect in Limburg. Ter sprake komt onder andere de dubbele ontkenning (in het Frans "ne pas" en in het oudere Nederlands en Vlaams varianten van "niet en"). In Nederlands Limburg lijkt deze vorm uitgestorven, maar toch kun je het nog wel eens horen bij ouderen (in Eijsden en Banholt). Bijvoorbeeld in de uitspraak: "dat is get wat neet-'n doog" (dat deugt niet). Ook in de Diksjenaer van het Mestreechs vinden we deze vorm van de dubbele ontkenning nog, al zal deze in de stad misschien wel niet meer worden gebruikt.

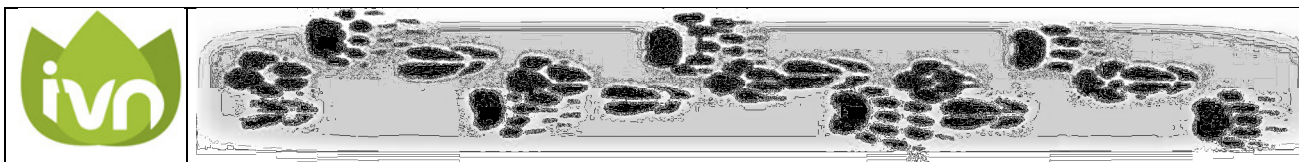
Woensdag 14 december. Schitterend weer, 12°C. Ik fotografeer in Margraten een witte bungalow, met Palm bij de Zuidgevel en blauwe lucht op de achtergrond. Dat lijkt wel Griekenland! Verder zijn er minimaal 2 Dagpauwogen buiten actief in de zon en zitten er wat Blinde Bijen (Zweefvliegen) en Wespjes op de Klimop.

Zondag 18 december. Lezing John de Vos over Eugène Dubois in het Ursulinenconvent. John de Vos van het Museum Naturalis in Leiden zorgde ervoor dat de Dubois-collectie gekend werd over de hele wereld. Vanwege zijn gevorderde leeftijd gaat John het stokje overdragen en schenkt zijn persoonlijke Duboispenning aan voorzitter Geraedts van de Stichting Eugène Dubois, onder de uitspraak: "Houd hem levend!". Dat is zeker ook een opdracht aan zijn geboorteplaats Eijsden.

Dinsdag 20 december. Jaarafsluiting IVN-Eijsden aan de Kampweg. Harry vertelt over de groeiende Apothekerstuin bij het Museum en over de zeldzame Franse Dragon en Hyssop. Daarnaast kijken we een compilatie van de film "Bij de Beesten af" van Bert Haanstra.

Vrijdag 23 december. Vincent Gustings ziet een Atalanta bij een gevel in de Steenstraat in Valkenburg.

Zaterdag 24 december. Op de fiets naar Maastricht. Te zien is het nieuwe "Bittervoorn-eiland" in het Grindgat ("t Loeëk"). Het eilandje met ondiepten is een aangelegde paaiplaats voor de beschermde Bittervoorn. Opvallend zijn hier de Aalscholvers die er als standbeelden bijzitten. Deze houding met uitgespreide vleugels wordt "heraldische houding" genoemd, dus zoals een vo-

gel soms trots wordt afgebeeld in een wapen. In het geval van de Scholle-
vaars (Aalscholvers) schijnen ze eigenlijk gewoon zo te zitten om hun vleu-
gels te drogen.

Maandag 26 dec. Kerstregen in de ochtend, weer geen Kerstsneeuw dit jaar.
Op de Kerstdis staat in Eijsden vaak de witte Kerstworst: “Kieës-triep” (“wiet-
ten triep”). Deze wordt hier koud gegeten. In Visé heet hij “boudin blanc”. In
Portugal werden aan ons Aardrijkskundestudenten ooit “tripas” geserveerd
als regionale specialiteit. Het betrof hier een warm gerecht, met vlees van in-
gewanden. Sindsdien leeft bij mij de vraag of “tripas” en “trip” dezelfde woor-
den zijn (een gedeelte van onze woordenschat is aan de Romeinen ont-
leend). Interessant om dit nog eens na te gaan. “Vonken onder de as” heette
ooit een radioprogramma waar bijna vergeten zaken nog eens naar boven
werden gehaald. Zo vertelde mij mevrouw Wolfs uit Caestert dat bij haar
grootmoeder in Eijsden nog de “Avermennekes” bekend waren, een soort
behulpzame aardmannetjes die in onze streken meer gekend zijn. Een holle
weg in Voeren met de naam “Mennekesput” wordt wel in verband gebracht
met de “Aovermennekes”. In Maastricht heten deze mannetjes “Evermenne-
kes”. Ze hielpen de boeren ’s nachts met het werk, indien dit niet af was. Met
wat geluk deden de “Kebuitenkes” dan het werk. Je moest ze ook weer niet
dwars zitten, dan had je een kwaaije aan ze. Aan kinderen werd verteld dat ze
braaf moesten zijn: “pas mer op, anders koeëme de Avermennekes!”.

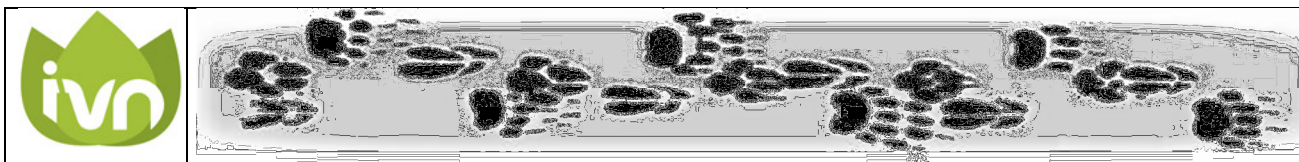
Dinsdag 27 december. Goed weer (hoge druk). L1 toont foto’s van actieve in-
secten zoals Mieren.

Woensdag 28 december. De luchtdruk is zeer hoog (1047 Hectopascal), rus-
tig weer dus. Wij bakken de traditionele “soekerweffekes” volgens het recept
van bakker Harie Fonsaer aan de Vogelzang (“bie Meike”). De ouderwetse
suikerwafeltjes zijn hard en hebben een stevige beet, die vind je niet in de
supermarkt!

Donderdag 29 december. Als gevolg van het hogedrukgebied is er winter-
weer met stevige vorst in de nacht.

Vrijdag 30 december. Annelize Martens meldt vele tientallen Nijlganzen bij
Oost. Ook Jean Creuwels ziet er zeer vele in het Hamsterreservaat Heer. Het
was trouwens een bijzonder vogeljaar met Nederlandse waarnemingen van
de Bergheggenmus, Roodkeelnachtegaal, Zwartkoprietzanger, Kroonbos-
zanger en Rosse Waaierstaart. Ook vermeldenswaard is een broedgeval van
de Visarend en de invasie van Pestvogels (nieuwsberichten Waarneming.nl).
De Grote poel in de Eijsder Beemden is inmiddels net dichtgevroren.

Zaterdag 31 december. Alles is wit gevoren van de ruige rijp (“roevrosj”). De
schaatspoel in de Eijsder Beemden ligt goed dicht. Een Konikpaard slaat met
zijn hoef op de rand van het ijs voor een drinkpoging. Een Kramsvogel laat
zich goed bewonderen op de bevroren grond vlak bij de poel. In de nacht van
de jaarwisseling zien we -7°C op de autothermometer in de koudeput langs

de Bosrand. In Brunssum wordt de traditionele Nieuwjaarsduik afgelast vanwege de vorst. Dat zou alleen maar buikglijden worden.

Zondag 1 januari 2017. De eerste schaatsers van 2017, leden van een bekende Eijdsense sportfamilie, staan op het ijs van de schaatspoel (de "Groete pool"). Zowel de grote als de "Klenge pool" hebben een eilandje in het midden.

Maandag 2 januari 2017. Zoals voorspeld is er in de nacht een laag sneeuw gevallen. Het is voorzichtig rijden binnendoor naar Margraten. In de middag is het er zeer mistig. Er staat een sneeuwman in de kraaksneeuw naast het beeld van "D'r Schutter" bij de Put in Margraten.

Woensdag 4 januari. Superzon. De zon is ieder jaar dan wat groter en helderder te zien, maar omdat het bij ons winter is, zijn de effecten hier verwaarloosbaar. In Cuijk is een Romeinse aanlegsteiger te zien door de lage waterstand van de Maas in verband met de beschadigde stuw. Op deze plek lag één van de weinige bruggen over de Maas in de Romeinse tijd.

Vrijdag 6 januari. Driekoningen. Een zonnige ijsdag dit jaar. In Twente was er strenge vorst. De Maan is overdag rond 15.00u goed te zien in het Oosten. Een goede dag om winterkost te maken ("Greunmoos oengderéén" oftewel Boerenkoolstampot).

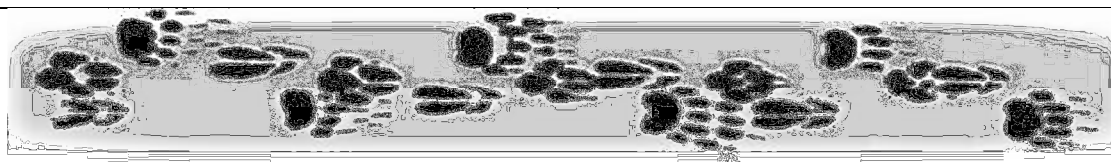
Zaterdag 7 jan. Snuffelen in het Maastrichtse woordenboek levert steeds weer nieuwe vondsten op wat betreft heemkunde, flora en fauna. Velen van ons hebben nog wel in de geschiedenisles gehoord van het Palingoproer in Amsterdam in 1886 (en zijn dit mogelijk ook weer vergeten). Het volksvermaak "Palingtrekken" heeft in een ver verleden ook in Maastricht bestaan en heette daar "lele springe". Dit gebeurde op het water waarbij men op een bootje naar een of meer levende Palingen sprong die aan een lijn boven de vaart hingen. Het is niet te betreuren dat dit niet meer wordt gedaan.

In de loop van de dag begint het steeds meer te ijzelen bij temperaturen onder nul. Autoruiten komen zelfs overdag onder een ijslaagje te zitten. Het wordt 's avonds zelfs extreem glad. Dat is schuifelen naar het uitroepen van gemeenteprijs Jeffrey I bij de Klééflèp. Steile opritten in het Heuvelland zijn zelfs met profielschoenen niet te belopen, dan maar door de voortuinen omhoog gekrabbeld naar hoog gelegen huizen in Banholt.

Zondag 8 januari. Het Heuvelland zit bij het opstaan nog steeds dik onder het ijs. De Kom van Eijdsen en de Eijdsder Beemden zitten in de mist. Er staat water op het ijs, dus geen schaatsers. Belgische vogelaars hebben niet veel gezien, maar de "Chardonnerets" en "Verdiërs" (Putters en Groenlingen) zijn toch de moeite waard.

Dinsdag 10 januari. De Donau is dichtgevroren in Hongarije, daar was het wel -28°C.

Coen Eggen geeft in Schimmert een lezing over vakwerkbouw. Ook enkele zeer oude Eijdsense panden passeren de revue, zoals de in Banholt aan de

Bergstraat herbouwde vakwerkboerderij (van de Stiegel) en de Schepenbank in de Diepstraat.

Vrijdag 13 januari. Flinke sneeuwval in de ochtend in het Heuvelland (Bosrand). Moeilijk rijden. In Margraten vallen vervolgens ook nog flinke sneeuwbuien na een opklaring in de middag.

Zaterdag 14 januari. Vanuit het groene Maasdal rijd ik rond 20.35u de Bukel op, rechtstreeks een sneeuwbuï in. In Sint Geertruid ligt verse sneeuw op straten en stoepen. In Banholt is er rond 21.05 uur zelfs zware sneeuwval, zoals op een kerstkaart. In de Ardennen loopt de sneeuwhoogte op tot wel 50cm.

Zondag 15 januari. In Banholt kan 's ochtends sneeuw worden geruimd. In Eijsden dooit het alweer snel weg, maar de Montagne St. Pierre aan de overkant blijft nog wit.

Jenny en Ellij zien in Altembrouck vanuit het raam van het restaurant een IJsvogel. Deze zit vlakbij op een tak bij de vijver en laat zich goed bewonderen.

Woensdag 18 januari. Er ligt nog steeds sneeuw in Margraten ("ien Mergraothe haw 't nog sjnie").

Vrijdag 20 januari. De eerste schaatsers wagen zich alweer op de Schaatspoel in de Beemden.

Zaterdag 21 januari. De auto geeft in de ochtend -9°C aan in stilstand. Het mooie zonnige weer met blauwe lucht lokt de nodige winterliefhebbers naar de schaatspoel. Ook de Franse taal wordt gehoord langs het bevroren meer-tje ("l'étang des patineurs"). Een kind denkt in het zeer ondiepe stuk zelfs een bevroren Kikker onder het ijs te zien: "une Grenouille gelée", hoor ik enthousiast roepen. Ikzelf zie een Chinese Moerasslak onder mijn Noren en stop om een foto te maken. Beide diersoorten kunnen prima overleven onder het ijs in de Beemden. De Konikpaarden proberen voor drinkwater nog steeds het ijs te breken, maar moeten gaan uitwijken naar open water. 's Middags is de zon al warm bij het Ursulinengebouw, maar nog geen Atalanta op de gevel. Wel zit er een Blauwe Reiger op het dak van een woning achter de Ursulinen.

Zondag 22 jan. Drukke dag bij de Schaatsvijver. Ik ga met Pa en Ma kijken. Pa herinnert zich hoe mijn Oom Sjeng ("Noenk Sjeng") vroeger ging "ieze" aan de Voer. Met een zwaar metalen werktuig ('nne sjtikker") werd het ijs gebroken en zo werd de loop van de beek vrijgehouden. Bij een constant stromende beek kan dit natuurlijk van belang zijn. Alweer vonken onder de as...

Wandeling naar Altembrouck in de zon. Grote Bonte Spechten roffelen al op de bomen. De IJsvogel laat zich niet zien bij het ijs van de vijver. We fotograferen oude fruitbomen vol met groene Maretakken.

Wist u dat er in Margraten zelfs een Maretakkenkwekerij bestaat? Dat komt goed uit want de in de natuur voorkomende Maretak is beschermd. Bovenop bij Bergenhuizen zijn de akkers nog bedekt met sneeuw.

Maandag 23 januari. In het Oosten van het land lopen de koudegetallen aardig op (strengse vorst met -10.8°C in Twente).

Dinsdag 24 januari. In de ochtend vriest het. Er is alweer nieuwe sneeuw bijgevallen in Margraten.

Woensdag 25 februari. Een zijrivier van de Maas, de Semois, is deels dichtgevroren.

Donderdag 26 januari. Stevige vorst (-8.2°C in Beek). In Margraten zitten de stoepen onder de platgetreden en opgevroren sneeuw. Hier zou prima een "sjilvrik" (glijbaan) kunnen worden gemaakt. Is dit uit de tijd geraakt? Of wordt er toch nog wel "gesjilvrikt"?

Vrijdag 27 januari. In de nacht nog stevige vorst, maar de temperatuur vliegt overdag in Limburg vanuit het Zuidoosten omhoog tot 10.0°C in Beek. Het temperatuurverloop is zelfs in de auto merkbaar tussen Oost en Margraten (van vorst naar dooi). Ijs en sneeuw zijn zeker in het Heuvelland niet meteen weg en ook de Bron in Breust ligt 's avonds nog dicht.

Zaterdag 28 januari. Eekhoorn op het Beatrixplein (Vroenhof). Grote Zilverreiger aan Hakkeknop. Op weg gegaan naar de Fromberg en Vrakelberg nabij Wijlre voor een zoektocht naar eitjes van de Sleedoornpage. Omdat deze zeldzame vlinder een verborgen bestaan leidt in bomen en struiken kan hij aangetoond worden door in de winter naar eitjes te zoeken op de dan kale takken van Sleedoornstruiken. De eitjes zien eruit als een klein wit speldenknopje met een kunstzinnige structuur erin. Het is zoeken naar een speld in een hooiberg maar met een groepje vrijwilligers lukt het wel. Mijn eerste eitje van de dag vind ik op een Meidoorn, een vlinder had zich even vergist bij de leg. De eitjes worden vrijwel alleen afgezet op jonge Sleedoornentakken. Dat krijg je als er allerlei struiken door elkaar staan in een houtwal... Het voordeel van het zoeken met een groep natuurmensen (waaronder medewerkers van de Vlinderstichting en Staatsbosbeheer) is, dat je veel meer ziet. We zien onder andere een Wild Zwijn, 3 Reeën, een Dassenburcht, Fazant, Torenavalk, Buizerds, Havik, Kramsvogel en vele Driedistels. Een Roodborstje volgt op enige afstand, waarschijnlijk kan hij door ons geloop en aanwezigheid voedsel vinden. De dag verloop succesvol, we vinden 48 eitjes!

Zondag 29 januari. Jenny ziet een Vos aan de Banholtergrubbe.

Maandag 30 januari. In een Russisch circus wordt een Lijger geboren, een nakomeling van een Mannetjesleeuw en een Vrouwtjestijger. In het wild komen deze Lijgers waarschijnlijk niet voor, omdat hun leefgebieden vrijwel gescheiden zijn (op wereldschaal) en hun natuurlijke gedrag geen onderlinge paring bevordert.

Donderdag 2 febr. Lichtmis. 's Ochtends al zon en fluitende vogels. Het wordt

bijna 13°C. Jenny ziet een Eekhoorn aan de Kampweg, nabij ons lokaal.

Zondag 5 februari. Sneeuwklodjes gezien bij Zevenhoven (Zuid-Holland).

Maandag 6 februari. In de berm van de Bukel krijgen de Winterakonieten al gele knoppen, in zeker 2 Margratense tuinen bloeien ze zelfs alweer.

Zaterdag 11 februari. Klein laagje verse sneeuw in de ochtend.

Zondag 12 februari. In West-Nederland valt een stevig pak sneeuw (plaatselijk tot 10cm).

Dinsdag 14 februari. De Vlinderstichting voorspelt Valentijnsvlinders. Het is zonnig bij bijna 12°C. Tijdens een pauzewandeling vind ik 5 actieve vlinders in de tuinen van Margraten (Atalanta's, Dagpauwogen en een Kleine Vos). Ook worden er al Kraanvogels boven Margraten waargenomen (19 stuks).

Woensdag 15 februari wordt het zelfs 17.1°C in Beek (een dagrecord). De eerste Narcis vouwt 's ochtends een bloem open aan de Catharinastraat in Oost. De groepen Kraanvogels boven ons deel van Zuid-Limburg worden groter (tot wel 200 stuks). Het mooie weer levert zelfs 9 actieve vlinders op in Margraten, in dezelfde soorten als de dag ervoor. De Atalanta's zitten voornamelijk op de roze bloeiende Viburnumboompjes, die er dit jaar schitterend bij staan. De Kleine Vos zoog nectar op gele Winterakonieten in de Aekerlaethofstraat.

Donderdag 16 febr. Nog steeds mooi weer (13.1 °C), met 3 actieve vlinders.

Zaterdag 18 februari. Na een mindere vrijdag zonder zon is het op zaterdag weer genieten. In Oost vliegt een koningin Aardhommel. Bij het Ursulinengebouw samen met Dientje Wolfs en kleinkind 2 actieve Atalanta's bij de gevel ontdekt. In de Voerstraat is er al een geel Speenkruidbloemetje te zien.

Bericht over verkeersslachtoffer: afgelopen woensdag is er een Wilde Kat gevonden langs de weg bij Nijswiller. Hopelijk wordt er in de toekomst wat minder hard gereden. Het is natuurlijk wel verheugend dat er weer Wilde Katten voorkomen in Zuid-Limburg.

Maandag 20 februari. Op weg van Bruisterbosch naar Herkenrade gezien: een Specht in de typische vlucht (met golfjes), een Buizerd en een Grote Zilverreiger.

Woensdag 22 februari. Een groep Luikse astronomen ontdekt 7 Aardeachtige planeten waar heel misschien wel leven zou kunnen zijn ontstaan. Ze bevinden zich bij de dwergster "Trappist 1" in het sterrenbeeld Waterman. Michaël Gillon van de onderzoeksgroep ziet wat betreft de naamgeving wel iets in de namen van Belgische bieren. Wat betreft het buitenaardse leven: de afstanden in het heelal zijn dermate groot dat het onderzoeken van dit soort planeten nog vrijwel onmogelijk is.

Enorme regen in het Heuvelland in de vroege avond. Het water stroomt alweer langs de Bukel naar het dal. Door het zachte en natte weer zijn er 's avonds al enkele trekkende Padden te zien op de Trichterweg in Eijsden.

Donderdag 23 februari. Een Westerstorm, in Engeland "Doris" geheten, raast

over onze streken. In Duitsland heet deze "Thomas". Op de weg tussen Berneau en Warsage zijn er 2 slachtoffers te betreuren door een omwaaiende boom.

Vrijdag 24 februari. Carnaval nadert, in Eijsden "Vasjtенаovend" geheten. Het doet me deugd dat een oud liedje uit Eijsden behoorlijk hoog in de Top 1111 van L1 staat ("Vastenaovend in Eesde" van H. Paquay & de Blauwe Biet). Het moet al meer dan een halve eeuw oud zijn, ondergetekende heeft het nog volop gehoord, gelukkig is het niet verloren gegaan (er is destijds een plaatje van gemaakt). Wie weet kan er nog eens een verzameling worden samengesteld van oude composities die ooit in Eijsden bekend waren, als iemand het plaatje nog op zolder heeft liggen dan houd ik me aanbevolen... Er bestaan overigens vermeldingen van liedjes die hier een kleine 90 jaar geleden werden gezongen (nog meer "vonken onder de as", meer informatie is altijd welkom)...

Zondag 26 februari. Carnaval. Optocht van de Klééflèp. Aanvankelijk zeer zacht in het Maasdal (tot wel 14°C), alwaar stevige opklaringen aanwezig zijn. Jammer dat het KNMI-station Oost-Maarland is verplaatst naar Ell. Bijzonder voor ons gebied zijn namelijk de "föhnwinden" uit de Ardennen, waardoor er al vroeg in het jaar "hoge" temperaturen mogelijk zijn.

Maandag 27 februari. Alweer 14°C in Eijsden op de autothermometer. We zien de altijd bijzondere optocht van Banholt in de zon. Na het passeren van de stoet valt er zware regen en is er zelfs wat onweer.

Dinsdag 28 februari. De laatste carnavalsdag alweer, met de stoet van de Druugsjliepers. Nog steeds zijn er in Eijsden met carnaval "momme" te zien. Je zou het misschien niet zeggen, maar de afgelopen 3 wintermaanden waren in Limburg bij de zonnigste winters sinds het begin van de waarnemingen. In het Maasdal was er gelukkig weer wat schaatsplezier, in het Heuveland was er nog aardig wat sneeuw.

Vrijdag 3 maart. Wat hoor ik daar boven mijn hoofd in Margraten? "Kroe, kroe!". Kraanvogels!

Gelukkig weer lente!

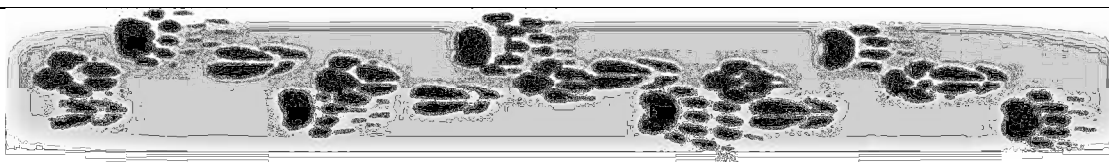
Jacques Piters

Bijzondere waarnemingen/ervaringen gezocht!

Ziet u wat bijzonders in de natuur? Maakt u iets bijzonders betreffende natuur en/of milieu mee? Zet het op papier of laat het de redactie weten. Dat kan ook via onze IVN Eijsden internet pagina's: op de homepage staat onderaan een knop waarmee op een eenvoudige manier waarnemingen gemeld kunnen worden.

Ons mededelingenblad is voor en van de leden! Hebt u foto's, dia's, natuur-tijdschriften, natuurboeken die u kunt missen? Van harte welkom.

Jean Creuwels

HET BESTUUR

Voorzitter: Vacature
Penningmeester: Vacature

Secretaris: Jacques Piters
Vogelzang 15
6245 BS Eijsden tel. 06 445 91 557

Lid: Harry Fekkers
Sint Jozefstraat 31
6245 LK Eijsden (Oost-Maarland).

Vicevoorzitter Maarten v.d. Sande
Jekerstraat 7-A02
6211 NR Maastricht tel. 043 409 48 61

Lid Suzanne van de Wiel
Reijershaag 77
6228 HB Maastricht tel. 043 361 17 18

Verenigingslokaal: "De Dassenburcht"
Kampweg 45
6247 AR Gronsveld

Werkgroepcoördinatoren/Contactpersonen:

Daslicht/Venel	Jean Creuwels	361 61 95
"De Woelratten"	Maarten v.d. Sande	409 48 61
Lezingen	Jean Creuwels	361 61 95
Vogels	Philippe Meijer	457 23 70
Wandelingen	vacature	
Korte wandelingen	An van Santen	409 46 72
Flora groep	Tineke de Jong	352 11 09
Gebouw	vacature	
Redactie Mededelingenblad	Peter De Bie	409 46 77

Kosten Lidmaatschap € 11,50 per persoon per jaar

Betalingen t.n.v. IVN-Eijsden:

Giro rekening: NL05 INGB 0000 927056 Onder vermelding van reden betaling.

Website: www.ivn.nl/afdeling/eijsden

Disclaimer:

De redactie wijst er nadrukkelijk op dat zij niet aansprakelijk is voor inhoud of strekking van niet-redactionele bijdragen. Met toezending van een artikel draagt de auteur uitdrukkelijk de rechten over aan de redactie. Indien nodig kan door redigeren de toegezonden bijdrage –bij voorkeur i.o.m. de auteur– worden aangepast c.q. ingekort. De redactie behoudt zich uitdrukkelijk het recht voor om artikelen zonder opgaaf van redenen te weigeren.

Verschijningsdata en sluitingstermijn:

Verschijningsdata zijn:

half maart, half juni, half sept. en half dec.

De inzendtermijn voor kopij sluit op resp.

5 maart, 5 juni, 5 september en 5 december.

Kopij bij voorkeur aanleveren per e-mail:

de.wissel.ivn-eijsden@home.nl .